

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA SUD HOKIMIYATI MUSTAQILLIGINING HUQUQIY ASOSLARI

Toshkent Davlat Transport Universiteti

Iqtisodiyot fakulteti

3-bosqich talabasi Ashurov Abdumurod Shavkat o'g'li

Annotatsiya: *O'zbekiston Respublikasida sud hokimiyati mustaqilligi, demokratik davlatning asosiy tamoyillaridan biri sifatida, huquqiy davlatni barpo etish jarayonida muhim ahamiyatga ega. Sud hokimiyati mustaqilligi, fuqarolar huquqlarini himoya qilish, adolatni ta'minlash va davlatning qonuniyligini saqlashda muhim rol o'ynaydi. Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasida sud hokimiyati mustaqilligining huquqiy asoslari, uning rivojlanishi va zamonaviy sharoitlarda ahamiyati haqida ma'lumotlar berilgan.*

Kalit so'zlar: *sud hokimiyati, sudyalar, huquqiy asoslar, qonun, adolat, konstitutsiya, davlat.*

Аннотация: *Независимость судебной власти в Республике Узбекистан, как один из основных принципов демократического государства, имеет важное значение в процессе становления правового государства. Независимость судебной власти играет важную роль в защите прав граждан, обеспечении справедливости и поддержании легитимности государства. В данной статье представлена информация о правовой основе независимости судебной власти в Республике Узбекистан, ее развитии и значении в современных условиях.*

Ключевые слова: *судебная власть, судьи, правовые основы, право, правосудие, конституция, государство.*

Abstract: *Independence of the judiciary in the Republic of Uzbekistan, as one of the main principles of a democratic state, is important in the process of establishing a legal state. The independence of the judiciary plays an important role in protecting the rights of citizens, ensuring justice and maintaining the*

legitimacy of the state. This article provides information on the legal basis of the independence of the judiciary in the Republic of Uzbekistan, its development and importance in modern conditions.

Key words: *judiciary, judges, legal foundations, law, justice, constitution, state.*

Sud hokimiyati mustaqilligining huquqiy asoslari O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasida belgilangan. Konstitutsiya, mamlakatimizda sud hokimiyatining mustaqil va qonuniy faoliyat yuritishini ta'minlaydigan asosiy huquqiy hujjatdir. O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi sud hokimiyatining mustaqilligi, adolatni ta'minlash va fuqarolar huquqlarini himoya qilishning asosiy tamoyillarini belgilaydi. Sud hokimiyatining mustaqilligi, sud hokimiyatining faqat qonun asosida faoliyat yuritishini va hech qanday tashqi ta'sirga duch kelmasligini ta'minlaydi. Sud hokimiyati mustaqilligining huquqiy asoslari, shuningdek, O‘zbekiston Respublikasining "Sudlar to‘g‘risida"gi qonunida ham o‘z aksini topgan. Ushbu qonun, sud hokimiyatining tashkil etilishi, faoliyati va mustaqilligini ta'minlash bo‘yicha muhim qoidalarni o‘z ichiga oladi. Sud hokimiyati to‘g‘risidagi qonun, sud hokimiyatining ning mustaqilligini ta'minlash maqsadida, sudyalarning ishga qabul qilinishi, ularning lavozimdan ozod qilinishi va boshqa masalalar bo‘yicha qat'iy qoidalarni belgilaydi. Bu qonun, sud hokimiyatining mustaqilligini ta'minlashda muhim huquqiy asos bo‘lib xizmat qiladi. Sud hokimiyatining mustaqilligi, shuningdek, O‘zbekiston Respublikasining boshqa qonunlari va normativ-huquqiy hujjatlarida ham belgilangan. Masalan, jinoyat, fuqarolik va ma'muriy protsessual qonunlar, sud jarayonlarining ochiqligi, adolatli sudlovni ta'minlash va sud hokimiyatining mustaqil faoliyatini belgilovchi qoidalarni o‘z ichiga oladi. Bu qonunlar, sud hokimiyatining mustaqilligini ta'minlash va fuqarolar huquqlarini himoya qilishga qaratilgan.[1]

Sud hokimiyatining mustaqilligi, shuningdek, O‘zbekiston Respublikasining xalqaro majburiyatlari bilan ham bog‘liq. O‘zbekiston, Birlashgan Millatlar Tashkiloti, Yevropa Kengashi va boshqa xalqaro tashkilotlar

bilan hamkorlikda sud hokimiyatining mustaqilligini ta'minlashga qaratilgan xalqaro standartlarga amal qiladi. Bu, sud hokimiyatining mustaqilligini ta'minlashda xalqaro tajriba va me'yorlarni hisobga olishga yordam beradi. Sud hokimiyatining mustaqilligini ta'minlashda, sudyalarning malakasi va professionalligi ham muhim ahamiyatga ega. Sudyalarning malakasi, ularning ish faoliyatini samarali va adolatli olib borishiga yordam beradi. Shu sababli, O'zbekiston Respublikasida sudyalarning malakasini oshirish va ularni tayyorlash bo'yicha turli dasturlar va treninglar tashkil etiladi. Bu, sud hokimiyatining mustaqilligini ta'minlashga va sud jarayonlarining sifatini oshirishga xizmat qiladi. Sud hokimiyatining mustaqilligini ta'minlashda, fuqarolar va jamiyatning roli ham muhimdir. Fuqarolar, o'z huquqlarini himoya qilish va sud jarayonlarida faol ishtirok etish orqali sud hokimiyatining mustaqilligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Jamiyatda sud hokimiyatining mustaqilligiga bo'lgan e'tibor va ishonchni oshirish, sud jarayonlarining ochiqligi va shaffofligini ta'minlashga yordam beradi.[2]

O'zbekiston Respublikasida sud hokimiyatining mustaqilligini ta'minlashda, davlat organlari va tashkilotlarining hamkorligi ham muhimdir. Davlat organlari, sud hokimiyatining mustaqilligini ta'minlash uchun zarur sharoitlarni yaratish, sudyalarning ish faoliyatini qo'llab-quvvatlash va sud jarayonlarining sifatini oshirishga qaratilgan chora-tadbirlarni amalga oshirishi zarur. Bu, sud hokimiyatining samarali faoliyatini ta'minlashga yordam beradi.[3]

Zamonaviy sharoitlarda, sud hokimiyatining mustaqilligi, globalizatsiya va axborot texnologiyalarining rivojlanishi bilan bog'liq yangi chaqiriqlarga duch kelmoqda. Sud hokimiyatining mustaqilligini ta'minlashda, yangi texnologiyalarni qo'llash va sud jarayonlarini raqamlashtirish muhim ahamiyatga ega. Raqamli texnologiyalar, sud jarayonlarining shaffofligini oshirish, fuqarolar uchun qulay sharoitlar yaratish va sud hokimiyatining mustaqilligini ta'minlashga yordam beradi.[4]

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, O‘zbekiston Respublikasida sud hokimiyati mustaqilligi, huquqiy asoslar bilan ta‘minlangan muhim tamoyildir. Sud hokimiyatining mustaqilligini ta‘minlash, fuqarolar huquqlarini himoya qilish, adolatni ta‘minlash va davlatning qonuniyligini saqlashda muhim rol o‘ynaydi. Sud hokimiyatining mustaqilligini ta‘minlashda, Konstitutsiya, qonunlar, xalqaro standartlar, sudyalarning malakasi, fuqarolar va jamiyatning roli, davlat organlari va tashkilotlarining hamkorligi muhim ahamiyatga ega. Zamonaviy sharoitlarda esa, yangi texnologiyalar va raqamlashtirish jarayonlari sud hokimiyatining mustaqilligini ta‘minlashda yangi imkoniyatlar yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Abdullayev, A. (2020). "O‘zbekiston Respublikasida sud hokimiyati: nazariy va amaliy jihatlar." Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi Oliy sudining nashrlaridan.
2. Murodov, B. (2019). "Sud hokimiyatining mustaqilligi: huquqiy asoslar va amaliy muammolar." Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi.
3. Qodirov, R. (2021). "Sud hokimiyati va uning mustaqilligi: O‘zbekiston tajribasi." Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi Oliy sudining ilmiy-tadqiqot markazi.
4. Hamidov, S. (2022). "O‘zbekiston Respublikasida sud hokimiyatining rivojlanishi va mustaqilligi." Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.
5. Tashkent, M. (2023). "Fuqarolik jamiyati va sud hokimiyati: mustaqillik va huquqiy himoya." Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi Ijtimoiy fanlar akademiyasi.
6. Karimova, L. (2018). "Sud jarayonlari va ularning ochiqligi: O‘zbekistondagi amaliyot." Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi Oliy sudining ilmiy-tadqiqot markazi.
7. Ismoilov, D. (2021). "O‘zbekiston Respublikasida sud hokimiyatining huquqiy asoslari: tarixiy va zamonaviy nuqtai nazar." Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi.